

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu întregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Cancelari'a Redactiunii:

Matulu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuinti'a Redactorului:

Matula inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi teacû numai de la corespon-
dintii regulari ai „Federatiunii“
Articolii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pest'a, 10 /22. apr. 1868.

In siediint'a de asta-di a casei represintantiloru Ungariei se aretâ rezultatulu votisarei pentru cei 8 membri, ce mai lipsiau in comisiunea incredintiata cu revedinca regulamentului casei; se votâ definitiv imarticularca bunului de corona Gôdöllô, si proieptulu de lege privitoriu la baterea baniloru ungresci. Intre aceste-a îcuventulu presiedintele C. Sentivani, si spune câ 300 de ani au trecut, de candu unu nou nascutu alu familiei domnitorie vede mai antèiu lumin'a dîlei in Ungaria. Bubuitulu tunuriloru, anunciasera adeca adi desu de demanetia, câ Maiestatea Sa imperates'a a nascutu (feta.) Presiedintele vede in acestu evenimentu una noua dove la de gratia d'in partea Maiestatei Sale, una noua legatura între natiunea ungresca si cas'a domnitoria, si invita pre represintantii tierci, ca pre mane la 11 ore sè se infatiseze la cultulu divin in baseric'a d'in Bud'a. Cas'a primesce cuvintele presiedintelui cu „sè traciesca“, — apoi se procede la ordinea dilei, care finindu-se cu lucrârile amintite mai susu, siediint'a se radica pre la 12-ore.

Sasii cei amorisati in legile ungresci d'in 1848, apuca tota ocaziunea de pèru pentru a se vîri in gratia celoru de la putere. La observârile „Gaz. Tr.“ câ romanii d'in Transilvani'a se numera între sasi si unguri, dupa cum locuescu, impreuna cu cesti-a, sèu cu cei-a, „Kronst. Ztg.“ d'in Brasiovu observa câ ast'a-i „agitare“ si se lega de legile d'in 1848 ca orbulu de gardu. Noi n'avemu nimic'a in contra, daca acei „sasiiori“ si afla tota fericirea in amintitele legi. Le observâmu numai, câ daca voiescu sè arete atât'a zelu pentr acele legi, sè n'o faca acèst'a pre contulu romaniloru. Vina la Pest'a sèu duca-se, daca potu, la Francofurtu, numai observe bataru regulele cuventintiei, si nu sè faca orbi imitatori ai ungariloru ohiaru si in întrebuintiarea cuvintelor malitiose.

Proiectulu financiaru alu ministr. Brestl, privitoriu la simplificarea detoriilor de statu nu se va imbucurâ de unu succesu mai favorabile decâtu celu meritulu pentru radicarea contributiunei fonciarie (de pamentu.) Gross, raportorulu subcomisiunei, nu numai câ ataca proiectulu de simplifiatiune alu ministrului de fincie, ci in loculu acestui-a propune altulu, prin carele propunetoriulu pretinde a face statulu unu folosu de 10 milioane. Acestu cascigu s'ar potè efeptu, precum se dice, prin procedur'a, câ detoriele de statu (a fara de cele fâra de interusuriu, cari, sunt a se sorti) aru fi a se strafomâ in detorie cu venitu de 4%. Inse s'ar potè întrebâ, câ sacrificâvoru ore creditorii statulu 10 milioane, acei creditorii, cari si pana acum nu s'au aflatu indemnati a imprumutâ statulu, decâtu pre langa procentu enorme si îpgrunatorie, de si d'intr' atâte-a milioane nenumerate, a buna ssema, s'aru potè subtrage 10 milioane, fâra ca respectivii sè sentiesca, preste totu, v'ro dauna nesuportabilee. S'au propusu casei represintantiloru d'in sèsiè numit'a Transilvania, mai multe proiepte de lege, a nume uele relative la baterea baniloru, la darea de spiritu si de bere, altele la monopolulu sarci, etc., cu unu cuventu proiecte asemenea acelor-a, de cari si noi amu avutu fericirea a ne impartesi inante de s. serbatori, deosebirea este totu-si, câ pentru esemplu darea de spiritu corespunde mai bine referintieloru de clima, de poporatiune d'in Transilvani'a, pana candu in Ungaria s'a introdusu proiectulu d'in 1865, elucratu pentru guvernulu austriacu, si venitu d'le a ruinâ tote fabricele de spiritu a le Ungariei. Altmintrea veda-si dualistii de treb'a lor, noi nu avemu decâtu a le spune, câ cum li este politic'a, sèsiè le va fi si economi'a de statu, care de fatia nu represintata decâtu o ruina trista a averei si a sudorei

cetatiiloru, eschisi in partea cea mai mare de la dreptulu, de a potè discute, despre interesele lor materialii.

Regimulu francescu, pre cum se pare, éراسi si-a schimbatu programulu; in loculu proieptulu de desarmare generala s'a pusu la ordinea dîlei „pacea inarmata“, pre langa care ministrulu de statu Rouher, in siediint'a comisiunei bugetarie d'in 16 l. c. pledâ cu multa caldura. Comisiunea acèst'a provocandu-se la asigurârile de pace, impartite de regimulu cu atât'a liberalitate, voiâ sè sterga câte-va pusetiuni d'in bugetulu marinei si a'u resboiului, candu se scola ministrii despartiemintelor respectiv si protesteza unanimu contra acestei stergeri. Pentru ca totu-si sè detraga câtu-va d'in amaretiunea acestoru pilule, Rouher repetiesce cu tota positivitatea promisiunile de pace, altcum Franci'a numai atunci aru potè abdice de mesurile preventive, ce le-a pusu in lucrare, candu i-aru premerge cu esemplulu celalalte poteri; acestea inse si-accepta esemplulu de la Franci'a, asie dara va mai trece multu tempu, pana ce poterile voru desarmâ. De-ocamdata se etableza unu sistemulu, care sugè medu'a poporeloru, si face d'in Europ'a unu castru de arme si munitiune. Pana candu voru mai continuâ regimurile acestu jocu peatosu cu interesele cele mai sante ale omenimii? Intre astufeliu de cercustâri e usioru de priceputu, daca d'in candu in candu se nascu faime, cari conturba pacea publiculu, si câ credinti'a in durabilitatea stârrii presinte nu vre sè prinda radeçine.

Caletori'a principelui Napoleonu prin Germani'a inca totu mai dâ de lucru atâtu diurnalisticii, câtu si publiculu; abè trece o dî, fâra ca sè nu cerculeze una noua versiune despre acèst'a caletoria. — Principele Napolednu, pre cum scrie „D. All. Ztg.“ a incunosciintiatu pre cabinetulu prusianu, câ Franci'a e petrunsa de ide'a natiunalitâtii, si nu se va opune unificârrii Germaniei sub dinasti'a Hohenzolleriloru, d'ar numai supt conditiunea, ca Prusi'a sè recunosca principiulu acèst'a in tota estinsiunea lui, si sè conlucre la validitatea acelu-a si in Belgiu, Schleswig, si Poloni'a. Restituindu-se Poloni'a sè se repuna pre tronulu ei dinasti'a de mai nainte, adeca cea d'in Sasoni'a. Ideea forte frumosa, numai câ, pre cum credemu, va petrece inca multu tempu in imperati'a ideelor.

Dieta Ungariei.

Presiedinte C. Szentiványi, notari Petru Mihali si c. L. Ráday.

Pre bancele ministriloru: b. Eötvös, Lónyai si Gorove.

Cetirea procesulu verbalu d'in siediint'a trecuta a decursu între sgomotulu indatenatu alu casei, care neincetandu nici la repetitele rogâri a le presiedintelui, se scola deputatulu Somossy si areta, cum se autentica procesele verbali între asemene sgomotu, provocandu-se la unu casu, unde unu amendamentu alu lui s'a vîritu si autenticatu chiaru in sensulu contrariu. Presidiulu a accentuatu observatiunea lui Somossy si a provocatu cas'a sè fia in linisce.

Dupa comunicârile presidiali îcuventulu dep. Alesandru Mocioni si asterne o rogare in numele inteligintiei romane d'in cottulu Temisioriei si d'in cotele vecine, cari coadunati in Temisior'a in o conferintia publica au luat la desbatere proieptulu de lege in caus'a natiunalitâtiloru, facutu de comisiunea dietei esmisa in asta cauza, precum si proieptulu deputatiloru romani si serbi. Conferintia s'a dechiaratu in contra proieptulu primu si pre langa alu doilea. Cei coadunati — preste 300 — au subscrisu o petitiune, in carea urgeza deslegarea cestiunei natiunalitâtiloru si se roga, ca la deslegarea acelei-a sè se îeè de base principiile depuse in proieptulu deputatiloru romani si serbi.

Se transpune comisiunei esmise in caus'a natiunalitâtiloru.

Mai nainte de a trece la ordinea dîlei, ministrulu de finantie Lonyay anuntia casei, câ alaturatel bugetulu partea cea mai mare sunt tiparite. Se face votizarea finala destre proieptulu de lege referitoriu la publicarea legiloru si la camerele comerciale si industriale, si se primescu amendouc legile. Urmez apoi proieptulu de lege despre cumperarea dominiulu Gôdöllô si se primesce asie, pre cum s'a modificatu de comisiunea centrala: dupa acèst'a se cetesce proieptulu de lege despre baterea baniloru noui, despre form'a, valoarea interna si despre greutatea acelor'a Kautz, referintele comisiunii centrale, motiveza modificârile facute de comisiune, si provoca prin acele nisce observatiuni d'in partea dep. Ghiczy in sensulu acela, câ statoririle între ministeriulu cis- si transilaitanu despre permaninti'a valutei austriace numai pana atunci au valere, pana candu va sustâ tratatulu de comerciu si vama inchiariatu între Ungaria si celelalte provincie ale Austriei. Lonyay secundeza lui Ghiczy si promite, câ valut'a austriaca se va stramutâ dupa principiile acceptate in conferintia monetaria d'in Parisu, despre cari la tempulu sèu se va substerne dietei unu proieptu de lege.

La §. 3-e face contele Zichy amendamentulu, câ ministeriulu sè se restringa a bate numai bani de auru si argintu.

Lónyai y recunosce, câ e cu scopu a scote d'in ceculatiune monetele de 10 cr. si inca câtu mai cu grab'a. De orece inse legea prescrie, câ valut'a ambelorlu jumetâti ale imperiului sè se reguleze dupa norme egale, si de orece prin introducerea baniloru de arama in loculu valutei menunte de chârta, s'aru usurâ fasificatele, nu afla altu espediinte mai acomodat, decâtu celu depusu in proieptulu regimulu, care se si primesce prin majoritatea voturiloru.

§ 10 s'a modificatu de comisiune asie, câ in loculu literi B sè se puna K. B. (Körmöczbánya, Kremnitz) si in loculu literi E sè se puna Gy. F. (Gyulafehérvár); se primesce. Inchiariandu-se cu acèst'a desbaterea speciala, votizarea finala se va face in siediint'a de Mercuri.

Detrich întrepeleza pre ministrulu de comerciu despre afacerile comerciale si industriale, si-lu întreba, candu are dsa de cugetu a presentâ casei unu proieptu de lege in asta privintia.

Ministrulu de comerciu Gorove raspunde, câ atare proieptu se va substerne casei indata, ce va fi statoritu de consiliulu ministerialu.

Ghiczy doresce, câ proieptulu cestiunatu sè se substerna inca in decursulu sesiunii acesteia.

In fine se procede la alegerea membriloru pentru întregirea comisiunii, care e insarcinata cu revisiunea ordinei de negotie.

In decursulu votizârrii se departa mai toti deputatii, si prin urmare presiedintele e constrinsu a inchiide siediint'a.

Bugetulu

pentru tierela de sub coron'a Ungariei pre a. 1868.

(Pine.)

III. Bilanti'a

Recerintie.

I. Recerintie ordinarie.

1. Curtea pre inalta	3.100,000
2. Cancelari'a cabinetulu	36,400
3. Afacerile comuni	22.448,000
4. Concursulu la detori'a statulu	32.827,000
5. Diet'a	946,000
6. Presiediulu ministeriale	100,500
7. Ministeriulu de langa person'a Maj. S.	86,000
8. Ministeriulu internelor	9.313,500
9. Ministeriulu fincielor	7.376,000
10. Ministeriulu comunicatiunei si alu lucrârilor publice	2.656,000
11. Ministeriulu agriculturii, industriei si alu comerciului	458,500
12. Ministeriulu cultelor si alu instructiunei publice	1.111,000
13. Ministeriulu justitiei	2.923,000
14. Ministeriulu pentru aperarea tierci	512,600
15. Cancelari'a de curte croato-slavonica	1.989,000

16. Detori'a pentru desarsarcinarea
pamentului 14.683,000
Sum'a: 100.567,000

II. Recerintie extraordinarie.

1. Afacerile comuni 8.058,800
2. Ministeriulu interneloru 150,000
3. Ministeriulu financielloru. 3.771,000
4. Ministeriulu comunicatiuniloru: (a)
constructiuni de căli si idrotecnice:
2.306,000 fl.; b) căli ferate si canale:
20,000,000 fl.) 22.306,000
5. Ministeriulu agricult., industr. si alu
comerciului 663,000
6. Ministeriulu justitiei 200,000
7. Cancelari'a croato-slavonica 200,000
Sum'a: 35.348,800

Adaugundu-se sum'a recerintieloru
ordinarie 100.567,000
Sum'a totale 135.915,800

Acoperirea.

Acoperirea ordinaria.

Ministeriulu financielloru:

1. Dări directe 54.744,000
2. Dări de consumu 10.723,000
3. Venituri 20.875,000
4. Competentie 9.393,000
5. Bunuri domaniale 2.859,000
Ministeriulu agric., ind. si comere.
6. Competentie montanistice 29,000
Ministeriulu cult. si instr. publ.:
7. Concursuri, tacee scolast. si des-
daunări 57,000
Sum'a 98.680,000

Acoperirea extraordinaria.

1. Partea ce cade in an. acestu-a pre
Ungari'a d'in activele comuni 8.058,800
2. Vinderea bunurilor domaniale 90,000
3. D'in obligatiunile urbariale a le bu-
nuriloru coronoi 570,000
4. Restantie d'in dare 6.372,000
5. Restantie d'in arende 1.245,000
6. Regalulu monetei 900,000
7. Imprumutulu căliloru ferate. 30.000,000
Sum'a: 47.235,800

Adaugundu-se acoperirea ordinaria 98.680,000
Sum'a totale 145.915,800

Cumpenindu-se cu sum'a totale a re-
cerintieloru 135.915,800
Remane superfluu: 10.000,000

Vien'a, 18 aprile, 1868.

Procedur'a maghiariloru fatia cu diuaristic'a romana independinte.

Daca guvernulu face resbelu unui diuaru,
omite o copilaria; daca face resbelu pressoi,
va peri! Armand Marast.

Procedur'a guvernului maghiaru fatia cu diua-
ristic'a nostra independinte ni areta pre de o parte
arbitriulu si debilele sale base. pre de alt'a, că elu
iubesce temăi'a mintiunii si lingusfriei, si uresce san-

tieni'a adevurului. Candu drepturile unei natiuni sunt
calcate, persecutiunea a devenitu o sistema, dreptulu
e in locutu prin sila si arbitriu, candu monopolulu
libertătiloru publice, candu apesarea si despotismulu
domnescu intr'o tiera: nu e ore detori'a cea mai santa
a „pressei independinti, morali si con-
sciintiose,“ ca se demasce pre cei negri la sufletu,
se combata tendintiele suprematisatorie si desnatiu-
nalisatorie ale dictatoriloru, se sbiciuesca tote actele de
arbitriu, tote faptele anti-natiunali si anti-umanita-
rie? A tacē in atari impregiurări ar' fi unu pecatu
neiertatu. Dar' ce face liberalulu (?) guvernulu maghi-
haru in fati'a opostiunii modeste a diuaristic'e
romane independinti? O persecuta, o amenintia,
o lovesce, o inaduesce prin procese, si va fini
prin a o osandi cu amende si arestu. Elu se supera,
se teme de presa. Daca se sente tare, de ce se teme
de ea? Opositiunea a vre-o duoru diurnale romane
are atăta potere nimicitoria pentru unu guvernulu?
Pre guvernele celea adevratu liberali si drepte nu
le restorna press'a, „căci vai de acelu guvernulu care
se restorna prin unu diuaru“ — a d'isu d. Gohier.

Dar' se incercămu care pote fi scopulu finale
alu aceste procedure ruginite si nedemne de seclulu
in care traimu. Tientesce ea a inadusf vocea natiu-
nii romane, carea vorbese prin aceste diuarie? Daca
urmaresce ast'a, ratecesce amaru! Cu cătu aste diuarie
voru fi mai lovite, cu atătu si voru redicā vocea mai
tare, cu atătu si natiunea le va sustienē mai tare, si
intemplandu-se ca se fia ucise, altele se voru nasce
in loculu loru si mai june, si mai ciocinti, si mai re-
solute. Dloru omnipotenti! mai cugetati si la diu'a de
mane, si nu pretindeti de la noi o lasitate d'in celea
mai monstruose. Candu ati intratu pre calca arbitriu-
ulu si nedreptăti, candu ati despretiuitu vocea po-
pului romanu, fati despoiatu de tote drepturile,
fati vatematu in ceea ce are mai santu: in suverani-
tatea lui, candu ati facutu tote aste, mai aveti fruntea
a cere ca se nu protestămu cu indignatiune contra
nedreptătiloru usurpationii vostre? Ce? nu amu fi
noi cei mai miserabili, candu amu tacē in fati'a insulte-
loru, ce le gramaditi asupra-ne? Nu ati avē dre-
ptulu, nu lar' avē Europ'a intrega se ne despretuie-
sca? Nu, nu vomu tacē! Improcesuati-ne, storceti-ne
banii, amenintiati-ne, insultati-ne, inchideti-ne — po-
tere aveti; noi inse ca romani nu vomu incetā nici
olata a ne face detori'a. Ve temeti de press'a romana
independinte? Ucideti-o! daca aveti curagiu; reactiva-
vati censur'a. Dar' nu uitati, că si atunci ni remane
unu midiolocu de a protestā: „press'a secreta,
press'a clandestina.“

Cu cătu ne veti inprocesuā mai multu, cu atătu
ve aretati mai tare debilitatea vostra; cu cătu ne
veti lovī si isbī mai adese, cu atătu vomu strigā mai
tare si mai cu curagiu. Chateaubriand dīse: „guver-
nulu repres. fără libertatea pressoi este celu mai reu
d'in tote. Acestu guvernulu atunci nu e decâtu unu
guvernulu tradatoriu care te chiama la libertate spre a
te pierde, si care face d'in asta libertate unu midiolocu
infioratoriu de apesare.“ Ast'a voiti voi se faceti d'in
libertate? Atunci vi gratulāmu! In adeveru atunci
veti fi mari intre guvernele despotice. Daca tient'a
vostra e cutropirea natiunii romane, scopulu fiindu

infernalu, midiolocelu nu potu fi mai pucinu infernalu.
Drepturile si libertătile nostre sunt spulberate pentru
momentu si in loculu legiloru ce garantau independen-
dinti'a nostra, asta-di in despretulu libertăti si au-
tonomiei patriei nostre ne vedemu coplesiti de niste
legi draconice, cari ne punu de a dreptulu sub cniuta
maghiara. Noi adi n'avemu drepturi, dar' gratia dua-
listiloru, avemu cara de detorie de statu.

Poterea e in man'a vostra, de aceea amenintia
si persecutatu pre cei ce cuteza a protestā contra le-
galitātiloru, abuseriloru si nedreptătiloru vostre.
Daca voi ve folositi de tote armele spre a ve asicuru
victoria — voi veti vedē; noi ve cunoscemu, nu
vomu lasā a ne amagi. Diciteti că „agitāmu.“ Nu
in rēndurile romaniloru cautati pre „agitatori“, ci
ale maghiariloru, căci noi n'avemu lipsa de agita-
tiuni.

Ne cunoscemu drepturile si situatiunea nostra,
nu amblāmu la intunerecu ca copiii pecatului, ci la
lumina, inaintea lumii ne desvelimu cunoscutulu no-
stru drapelu pre care stā scrisu cu sange de martiri
„o perfecta egale indreptare natiunale pentru romani
d'in Ungari'a, si autonomi'a si independinti'a Transil-
vaniei.“

Loviti-ne, terorisati-ne, dar' ganditi-ve, că
v'ati aflatu omenii carora se ve poteti impune. Ve
voiti se deramati pana in fundamentu templulu po-
pului romanu si pre ruinele lui se radicati vechiulu
edificiu alu evului mediu. Nici odata nu vomu con-
sentī la ruina templulu stramosiescu, nici odata
nu ne vomu parasī Larii si Penatii nostri, spre a
inchinā la idoli vostri ruginiti. Nu voiti nice
ne ascultati, nice se ne intielegeti, e bine, merge
inainte dara, spre nefericirea vostra.

Amu acceptatu destulu, ca binele si dreptu-
lu se se intorca si spre partea nostra, dar' tota ase-
ptarea fu indarnu. Amu fostu destulu tratatu ca un
cadavru, destulu impiedecatu de a ne satorī insi-
destinele nostre, destulu sub epitropia. Adi nu ma-
suntemu copii; adi nu mai sunt natiuni atătu de co-
pile, cătu se aiba lipsa de epitropi. Tratati cu noi
cu o natiune mandra de suvenirile istorice, de origi-
nea ei, ca mosten'a astei tiere, ca cu un'a, care ar
consciintia demnităti si misiunii sale; numai pre
asta cale ne vomu intielege. De seculi ne incercămu
se ve spunemu si se ve aretāmu ce voimu, ce cer-
mu, ce avemu dreptulu se pretendemu; seculi am
fostu impiedecati, nu ne-amu potutu esprime in co-
ditiuni normale, in libertate. Adi venimu se ve spu-
nemu, că nici lungele suferintie si maltratări, ne
indelung'a si infernal'a asuprire si impilare nu
puta rupe fibrele consciintiei nostre romanesce,
ceea ce ceremu adi, vomu ere si preste o miia de ani
— daca nu ni se va redā.

Inchiau Dle Redactore, avendu firm'a credin-
tia si convingere, că veti continuā oper'a inceputa
aceea taria de sufletu si resolutiune, ce ati desvoltat
pana acum*), ca asiē intr'o di se potemu strigā

*) Candu am infintiatu „Federatiunea“, am inaltu
totodata unu „steagu“ si acestu-a lu-vomu sustienē cu to-
barbati'a, resoluti a nu cede decâtu numai fortiei brute.
ni-s'au immanuatu actiunea in procesulu de pressa, dar
mene mesure nu ne voru intimidā. Red.

F O I S I O R A .

Litterae Fundationales.

(Urmare.)

Hanc eandem sortem habebunt etiam
illae viduae quae, obtenta pensione, oblitae ho-
noris et obligationis suae, in viduitate sua a
recto tramite pietatis, morumque probitate de-
viando, characterem et honorem, bonamque
viri sui existimationem, et sacerdotalis nomi-
nis famam, inhonesta, immorigera et oppro-
briosa vitae comportantia commaculaverit, aut
impetrata sua pensione ad gulam, et luxuriam
abuti, non vero ad aeducandas suas proles con-
vertere deprehenderetur.

In puniendis et deneganda talibus vidua-
bus pensione, metropolitae, successores mei, cum
suo presbiterio seu capitulo, severi, inexorabi-
les iudices erunt, nec cuiquam favebunt aut
parent, cum sacerdotum consortes et viduae,
honestatis et foeminalis moralitatis, et vitae
speculum, et exemplum aliis foeminis esse de-
beant; nullumque majus infortunium vivo,
nec gravius dedecus et infamia mortuo sacer-
doti, imo etiam integro statui sacerdotali esse
possit, impudica aut aliis perversis moribus, et
damnabili vitae ratione imbuta uxore et vidua
sacerdotali.

§. XV.

Inter viduas, — de quibus proximioru
§. IX-a et XII-a mentio occurrit, — in obti-

Littere fundationales.

(Urmare.)

In asemene modu voru fi tratate si vedu-
vele cari, dupa cascigare pensiunei, uitandu se
de onorea si detorinti'a loru, si abatendu-se
sub veduvi'a loru de la calea drepta a pietăti
si de la moravurile bune, aru petā prin o por-
tare neonestă, immorală si degiositoria carac-
terulu, onorea si reputatiunea buna a barbatu-
lui loru si a numelui preutiescu, seu despre cari
s'ar' dovedi, că abuzeza cu pensiunea casciga-
ta spre nesatiusetate si lacomia si nū o in-
trebuintieza spre educatiunea copiiloru loru.

Metropolitii, cari voru urmā dupa mine,
voru fi d'inpreuna cu presbiteriulu seu capitulu
loru judecatori rigurosi si neindurati cu privi-
re atătu la pedepsirea unoru atari veduve,
cātu si la denegarea pensiunei, ce ele aru pre-
tinde, si nu voru favorisū, neci nu voru iertā
vre-unei-a, fiindu că socele si veduvele prou-
tiloru trebus se fie ca una oglinda a onestită-
tii, moralitătii si a vietiei femeesci, precum
si spre esemplu altoru femei; si neci nu pote
fi vr'o nenorocire mai mare pentru preutul in
vietia, neci vr'o necuviintia si infamia mai
cumplita pentru celu mortu, dar neci chiaru
pentru intregulu statu preutiescu, decâtu o so-
cia seu o veduva preutesa nerusfnata si petata cu
alte moravuri rele seu cu o portare damna-
bile. —

§. XV.

Inter veduvele, despre cari a fostu vorba
mai in susu la §§. IX. si XII, cu privire la ca-

nendis pensionibus, prioritatem et praefere-
ntiam (inter coeteras pares requisitis dotibus
gaudentes) primo viduae aut consanguineorum
meorum, aut ipsae viduae, quae me consangu-
ineitate contingerent, deinde tales sacerdotales
viduae, quae sunt sacerdotae genitae, vel filiae
sacerdotum (consequenter?)

§. XVI.

Futuris temporibus, dum nempe capita-
lia, modalitate §. II-a et IV-a superius in-
digitata, augentur, et multiplicabuntur, con-
sequenter interusuria et annuales proventus
de iis capitalibus accrescent, stipendiorum nu-
merus quoque pro studentibus — de quibus
§. IX-a a puncto 6-o usque punctum 10-um
mentio facta — multiplicari volo, et poterint,
ca tamen proportione, ut numerus stipen-
diorum proportionate, id est pro juvenibus,
qui studia gymnasialia frequentant, semper
major sit, et plures participari valeant, mi-
nor vero numerus stipendiorum pro iis, qui in
patria jura frequentarent, et minimus numerus
stipendiorum pro iis, qui extra patriam altiores
scientias, aut pulchras artes — quem ad mo-
dum id §. IX-a, puncto 7-o dictum est —
frequentarent; quod sapienti consilio, et pa-
ternae sollicitudini metropolitaram successorum
meorum, et eorum presbiterii, sive capituli, et
adhibendorum illustrium laicorum virorum con-
credo, et committo; ut pro ratione temporum
et adjunctorum numerum horum stipendiorum,

scigare pensiuniloru, voru avē antăietat
preferintia (fiindu prevediuto ca-si cele-lu
cu acele-a-si calități recerute), mai antătu
veduvele consangeniloru mei, seu inse-si ve-
vele, cari aru fi in consangenitate apropeca
ne, dupa aceste atari veduve preutese, cari
nascute d'in preutu, seu sunt fice de pre-

§. XVI.

In venitoriu, candu adeca capitalele
modulu indegetatu mai susu la §. II. si IV,
voru adauge si immulti, si prin urmare va-
cresce si interusuriele si veniturile anuale
acestoru capitale, voescu — si ast'a va fi chie-
si cu potintia, ca se se immultiesca si numeru
stipendioru pentru studentii, despre cari
facutu vorba la §. IX. de la punctulu alu 6-o
pana la punctulu alu 10-le, inse numai in po-
portionea ace'a, ca adeca numerulu stipen-
loru determinate pentru tenerii, cari cercetā
studiele gimnasiali, se fie in modu propor-
natu totu-de-un'a mai mare, si asiē se se
impartesi mai multi, era numerulu stipen-
loru pentru cei ce asculta legile in patria
fia mai micu, si numerulu stipendioru ace-
teneri, cari, precum s'a dīsu la §. IX-le
punctulu 7-le, aru cercetā a fara d'in pa-
sciintiele mai innalte seu artile frumose, se
celu mai micu. Acēsta despusetiune o inera-
tiezu si o lasu suatului intieleptu si ingri-
parintesci a urmatoriloru metropolitii ai ma-
a presbiteriulu seu capitulu loru, precum

noi cu Franciscu I. la batalia de la Pavia: „totulu s'a pierdut afara de onore.“

I. C. D.

Siomcut'a-Mare, 17/4 1868.

Adenc'a tacere, ce domnesce in districtulu nostru romanu, va fi sternitu pote in multi credintia: ca Romanii chioreni seu sunt stersi cu totulu d'in s'furu vietuitorilor seu dora sunt multumiti cu sistemulu inauguratu alu dualismulu, ce tinde la nimicirea nostra nationala. Inse nu este asié. Pana acum vegetamu — éca asié „ca holburea pre stancela petrose“; inse acum poterea de vietia se dá d'in di in di mai tare pre fatia. Traimu, ne silimu si cercamu nutremente spiritala avendu sperantia firma intr'unu viitoriu mai fericitu. Ni lipsese numai unirea fratiesca a totoruru Romanilor d'in districtu, ca se potemu conlucra cu poteri mai mari pentru restornarea baricadeloru, ce ni-a radicatulu er'a dualistica.

Cu asta ocaziune voiu a vi impartasi ce-va d'in vietia nostra municipale.

La 14 l. c. s'a deschisu congregatiunea marcala trei-lunaria, a carei miscaminte principali voiu a le inregistra in scurtu. — Capulu Districtului a deschisu congregatiunea cu o cuventare unguresca, repetindu-o apoi si in limb'a romana, in carea si-sprime bucuria, ca acum prim'a data pote salutá in pretoriulu districtulu o adunare atatu de numerosa, apoi trece si desfasura politic'a europena, si finesse votandu multumita guvernului, ca a binevoitu a da ajutoriu materialu districtulu, ca se edifice pretoriulu pana in starea quo. Pentru acésta fapta capitanulu supremu, prin cuvintele „ingrato homine nil terra peius alit“ deoblega pre Romanii a fi cu incredere omagiala cátra guvernulu. (!)

Dup'acéste, intre alte obiecte, a venitu la desbatere si cunoscut'a transcriere a comitatului Zarandu, dreptu respunsu la proiectulu facutu de cottulu Zemlinu in caus'a nationalitatiloru. Dlu protonotariu districtulu Pavelu Dragosiu propune, ca transcrierea Zarandului se se iee spre sciintia partinitoria. Dar' acésta propunere atatu de justa si inocinta a dlui Dragosiu a provocatu neplacerea magiariloru, cari incepura a o comentá si splicá dicandu ca prin proiectulu, ce se cuprinde in transcrierea d'in cestiune, e periclitata integritatea tieri si cáte tote.

Dar totu-si in fine, dupa ce mai cuventara d'intre romanii dd. Dr. Colceriu, Josifu Popu vcapitanulu, si V. Buteanu sbiciundu proiectulu cottulu Zemlinu, — se primi transcrierea Zarandului, partinindu-o.

Mai am se facu amintire despre o fapta generosa si intru adeveru romana a congregatiunii; anume a decisu, ca mai multoru teneri romanii absoluti, cari d'in lips'a mediulo-coloru nu-si potu continua studiile, — se li se dec pre anulu viitoriu ajutoriu de cáte 150 fl. pre anu, ca asié se pota studia la care-va academia juridica.

D'in unele fapte ca acéstea se vede, ca chiorenii aru poté face multe bune, daca aru voi si n'aru fi atatu de indiferenti fatia cu causele nostre nationali; daca aru fi mai energiosi si, in urma, daca s'aru lapeda de peccatulu celu mai urtiosu, se nu intrebuintieze in tote afacerile juridice precum si in cele socialii si familiari — limba „straina“, ci limb'a materna romana.

— d. —

ROMANIA.

Proiectu de lege

Pentru organizarea poterei armate in Romania

(Urmare.)

Geniulu.

Art. 29. Arm'a geniului se compune de unu statulu maioru de geniu si de batalione de trupe, facundu fia-care corpu o parte.

Compunerea cadrului statulu maioru de geniu este conformu tablei liter'a I.

Art. 30. Fia care batalionu de geniu se compune de unu statulu maioru, de unu plotonu de nerandu si de patru companii. — Fia-care compania are 4 oficiari in tempu de pace si 5 in tempu de resbelu.

Compunerea cadreloru unui batalionu de geniu este conforma celoru insemnate in tabl'a liter'a J.

Gendarmeria.

Art. 31. Gendarmeria permanenta data in serviciulu administrativu se compune d'in:

Companie pedestre.

Escadronu calari.

Compunerea cadreloru acestoru companie si escadronu este conforma tablei liter'a K.

Pompieri.

Art. 32. Trupele de pompieri dependente de autoritatea militaria in privint'a organizarii si a disciplinei militariae suntu cele d'in Bucuresci si Iasi, precum asemenea si d'in cele alte orasie dupa cerintiele locali.

Compunerea acestoru trupe va fi in proportiune cu necesitatile si mediulocele comuneloru respective.

Flotila.

Art. 33. Flotila se compune de unu statulu maioru, companie permanenta si vasele necesarie. Ea se recruta pe alesu numai d'in locuitorii litoralulu Danubianu si alu Marei Negre, si d'intre cei mai deprinsi a ambla pe apa.

Compunerea cadreloru unei companie de marina si acestui corpu, este conforma cu tabla lit. L.

Trupele de administratiune.

Art. 34. Trupele de administratiune cuprinde:

Unu Corpu de oficiari de administratiune de diferite clase alu caruia personalu este conformu tablei liter'a M.

Escadronu de trenu de echipage militariae pentru serviciulu transportulu munitiuneloru si bagageloru armatei, ale caror'a cadre suntu conformu tablei liter'a N.

Companie sanitariae militariae pentru serviciulu spitaleloru si ambulantieloru armatei, alu carei-a personalu, impartitu in mai multe sectiuni, este conformu tablei liter'a O.

Companie de lucratori pentru serviciulu imbracamintei, campamentulu si subsistentieloru militariae, alu carei-a personalu compusu conformu tablei liter'a P.

Serviciulu sanitariu.

Art. 35. Acestu serviciu cuprinde numerulu necesariu de medici, farmacisti si viterinari de diverse clase, destinati pentru serviciulu spitaleloru in tempu de pace si acelu alu ambulantieloru in tempu de resbelu.

Personalulu corpulu sanitariu se determina prin tabl'a liter'a Q.

Justitia militaria.

Art. 36. Justitia militaria cuprinde consiliurile de resbelu si de revisiune.

Personalulu permanentu necesariu pentru compunerea si complectarea acestoru consiliuri precum si pentru serviciulu cancelarieloru, va fi celu prevediutu de codicele penale militare.

Instructiunea militaria.

Art. 37. Instructiunea in armata se face prin scole militare impartite in modulu urmatoriu:

1. Scole de doue grade infintiate prin corpuru.

2. Scoala pentru formarea oficiariloru de infanteria si cavaleria.

3. Scoala superioara de aplicatiune pentru formarea oficiariloru de statulu maioru, de geniu si de artileria.

Scoale citate la aliniatele 2 si 3 voru fi stabilite inlocuri specialii ale Statulu si pre catu se va poté afara d'in orasie.

Personalulu acestoru d'in urma scole se va determina dupa necesitate.

Cap. III.

Dorobanti si graniceri.

Art. 38. Corpulu dorobantiloru se compune de atatea escadronu cate judecie suntu, afara de acelu judeciu in care se afla gendarmi calari, ceruti de necesitatile locali.

Fia-care escadronu pote fi de deferite marimi in numerulu omeniloru de trupa, dupa necesitatile locali, inse cadrele oficiariloru suntu totu acelea-si pentru fia-care escadronu.

Art. 39. Compunerea cadreloru corpulu dorobantiloru este conforma tablei liter'a R.

Art. 40. Dorobantii se iau d'in totalulu tineriloru cadiuti la sorti, potrivit art. 4 alegundu-se cei care au mai cu indemanare midiulocele necesarie pentru a-si procura ei insii caii trebuinciosi pentru serviciu.

Art. 41. Termenulu de serviciu in corpulu dorobantiloru este de 7 ani, inse impartitu in patru ronduri egali, se intelege prin acésta ca numerulu loruse sporesce, adaugundu-se alu 4-le rondu si alterne d'in care numai unulu singuru pentru serviciu: astu-felu in catu fia-care omu o se fia o septemana in serviciu, si doue septemane acasa la interesele sale,

Ori-ce dorobantu pote servi, de voesce mai multu de catu unu termenu inse cu conditiunile prescise de art. 6.

Dorobantiulu liberatu d'in acestu serviciu dupa etate de 27 ani, este datoru a face parte d'in militii pana la etatea prescisa de lege.

Art. 42. Unu regulamentu speciale va determina in tote amenuntiemile sale serviciulu la care este chiamatu corpulu dorobantiloru atatu in partea administratiunei publice, precum si in cea militaria.

Art. 43. Corpulu graniceriloru insarcinatu cu paz'a liniei fruntarieloru tieri se compune de: batalione pedestre, fia-care de cate patru companie de diferite marimi in privint'a omeniloru de trupa, potrivit cu necesitatile locali, inse avendu fia-care compania acelasu numeru de oficiari.

Compunerea cadreloru unui batalionu de graniceri este conforma celoru cuprinse in tabl'a liter'a S.

Art. 44. Corpulu graniceriloru se compune de toti tinerii de etate de la 20 la 27 ani aflati in zon'a marginasia care este in latimea ei de o banda de 30 kilometre si d'a lungulu tuturor fruntarieloru Romaniei; totu d'in acésta zona pe litoralulu Dunarii si Marei Negre, se va recruta numerulu de omeni trebuinciosi si in conditiunile art. 33.

Acesti graniceri suntu insarcinati cu paz'a in permanentia, a linieloru fruntarieloru inse prin ondonantia Domnesca ei

ea proportiune inter classes diversas scholarum moderentur, et determinarent, prout pro temporum circumstantiis optimum videbitur.

§. XVII.

Bene tamen notandum, quod numerus pensionum viduarum sacerdotalium, et stipendiorum pro studentibus, de quibus §. IX-a dictum est, tantum tunc augeri poterit et debet, cum capitalia, summam: quatuor centenorum millium florenorum in val. austr., modalitate §. II-a et IV-a superius exposita, compleverint, nec auctis etiam ultra 400,000 fl. v. a. capitalibus, ulterius cum auctione numeri pensionum, et stipendiorum praefatorum progredietur, sed potius studebunt capitalia, modalitate et manipulatione superius §. IV-a indigitata, multiplicare, et horum interuentura et proventus bonorum, continuo in nova capitalia eousque convertere, donec successu temporum longiorum, usque ad unum, vel plures etiam milliones exsurgerent — prout superius §. IV-a dictum est, — quibus capitalibus, et eorum proventus facient et disponant mei successores metropolitae Albo-Julienenses cum suo presbiterio, sive capitulo, et cum adhibendis praefatis viris laicis in excelsioribus officiis publicis, vel in publica nationis aestimatione constitutis, iuxta voluntatem et praescriptionem meam, superius §. VII-a indigitatam, et etiam inferius §. XXIII-a et XXIV-a declarandam.

a ilustriloru barbati mireni, cari voru fi a se intrebuintia, asié catu, cu privire la tempuri si la impregiurari, ei se reguleze si se detiermuresca numerulu acestoru stipendie in modulu celu mai corespondentioru aceloru tempuri si cercustari.

§. XVII.

Inse este a se insemna bine, ca numerulu pensiuniloru pentru veduvele preutese, precum si alu stipendieloru pentru studentii, despre cari s'a facutu vorba la §. IX, nu va poté si nu va trebui se se immultiesca de catu numai atunci, candu capitalele voru fi implenitu — in modulu aretatu mai susu la §§. II. si IV. — sum'a de patru sute de mii de florinti in val. austr., si neci dupa immultirea capitaleloru preste 400,000 fl. v. a. nu se va poté procede mai departe cu immultirea numerulu pensiuniloru si alu stipendieloru pomenite mai susu, ci va fi inca mai in adinsu a se pune tota nesuintia ca, in modulu si in intiesulu manipuliunei indegetate la §. IV, capitalele se se immultiesca, si interusurile si veniturile acestoru bunuri se se prefaca neintreruptu in noue capitale pana atunci, pana ce, in urm'a tempuriloru mai indepartate, voru cresce la unulu seu si la mai multe milione — asié precum s'a d'fusu la §. IV, — cu cari capitale, precum si cu veniturile loru, metropolitii urmatori ai mei de Alb'a-Iuli'a, in contielegere cu presbiteriulu seu capitulu loru si cu memoratii barbati mireni de la oficiole publice mai innalte seu onorati cu stim'a publica a nationei, voru face si voru dispune in intiesulu vointiei si demandarei mele, precum am aretatu mai susu la §. VII, si voiu lamuri mai la vale la §§. XXIII si XXIV.

§. XVIII.

Stipendia tantum talibus juvenibus dari poterint, qui praeter eminentiae classem — vide §. IX-a puncto 7-o — saltam e majori parte studiorum, et bonorum morum comportantiam, pauperes veri erunt; nec parentes, nec alium propinquorem consanguineum facultatibus instructum, aut patronum, qui eos adjuvant, aut adjuvari obstricti essent, habebunt, aut plane orphani, et omni succursu orbatu erunt.

Ab hac regula exceptos volo juvenes consanguineitate mihi conjunctos, et ad archidiecesis Albo-Julienensis, vel alterius gr.-cath. Transilvaniensis ecclesiam, et confessionem pertinentes, qui etsi ex majori parte studiorum eminentiam non tulerint, et ex reliquis studiis tantum primam classem cum bonis moribus habebunt, semper capaces erunt foundationis huius meae, etiam in illo casu, si parentes illorum inter veros pauperes numerari non possint, aut plures proles habebunt.

Filii caes. reg. officialium, qui populo nostro romano adnumerantur, et religionem atque nostram ecclesiam re ipsa frequentant, et eidem constanter adhaerent, et quorum annua salaria ultra 600 fl. v. a. non exsurgunt, et plures, quam duas in vita proles inaeuatas habent, semper inter pauperes considerandi, et recensendi erunt.

XVIII.

Numai aceloru juni se voru poté dá stipendie, cari, afara de calcululu de eminentia — vedi § IX, punctulu 7 — reportatu celu pu tienu d'in partea mai mare a studioloru, si portarea buna morale, voru fi intr'adeveru seraci, si nu voru avé neci parinti, neci altu consanguinu mai de a prope cu o stare buna materiale, neci patronu, care i-ar' ajutu seu aru fi indetoratu a-i ajutu, — seu cari voru fi chiaru orfani si lipsiti de ori-ce mediuloce.

De la acésta regula vreu se se face exceptiune cu privire la tenerii, cari sunt in legatura de sange cu mine si se tienu de archidieceasa de Alb'a-Iuli'a seu de basereca si confessione unei altei-a diecese gr.-cat. d'in Transilvania si cari, de-si nu voru fi cascigatu calculu de eminentia d'in partea mai mare a studioloru, ci voru avé numai clasea prima d'in cele-l-alte studie si portare buna, se voru admite totu-de-un'a la acésta fundatiune a mea, chiaru si in casu, candu parintii loru nu s'aru poté numerá intre seracii adeverati, inse voru avé mai multi copii.

Filii deregatoriloru imp. reg., cari se numera intre poporulu nostru romanu, cerceteza intr'adeveru relegiunea si basereca nostra, i sunt purarea credintiosi neclatiti, si a le caroru salaria anualii nu trecu preste 600 fl. v. a., si au mai multi decatu doi copii, in vietia si neerescuti, voru fi a se considera si a se numerá totu-de-un'a intre seracii.

potu fi chiamati suptu arme si a se mobilisâ in tempu de resbelu sêu exercitiu mari anuali.

Art. 45. Terminulu de serviciu in corpulu graniceriloru este de 7 ani impartitu in modulu prescriu de art. 41. Ori-ce graniceriu inse d'in acestu corpu pote prelungi, de voesce, serviciulu sêu peste termenulu de 7 ani, numai sê satisfaca la conditiunile personali cerute de art. 6. Granicerii dupa unu serviciu de 7 ani, adeca dupa ajungerea loru in etate de 27 ani, voru face parte d'in militii pana la etatea prescria de lege. —

Art. 46. Oficiarii si toti militarii in generalu d'in dorobanti si graniceri suntu considerati inaintea legi ca si cei d'in armat'a permanente.

Noutati Straine.

FRANCA. Diurnalistic'a francesca se totu mai ocupa de discursulu lui Baroche, ministru alu justitiei. Lucru curiosu, cã foiele independinti voiescu a deduce chiaru contrariulu la ace'a, ce Baroche a inualtiatu pana la ceriuri, adeca politic'a inspirata de sentimentele cele mai pacifice a le cabinetului francescu. Se intoneza, si cu totu dreptulu, contradicerea, ce este intre pregatirile enormi de bataia si in re discursulu acestu-a, care nu vede de câtu pace. „D. Baroche — dîce diurn. „Temps“ — s'a dechiaratu in modulu celu mai leniscitoriu despre situatiunea de fatia; vomu avè dara de ocamdata pace. — Inse potemu fi ore lenisciti? Facutu-s'a stramutare in politic'a guvernului? Nu suntemu espusi victima la cele d'antâie vorbe, portate prin nestatornic'a faimeii?“ „Liberté“ întreba, cã, fiindu faptele in contradicerea cea mai mare cu vorbele respandite, nu amu comite ore o gresiela d'ntre cele mai neescusabili, daca amu dà multu credientu cuvintelor decãtu faptelor? Intr'acelu-a si intielesu se dechiaru „Courr. Fr.“ si „Univers.“ ulu. Singuru „Journ. des Déb.“ se sente fericitu de a potè constatã, cã faimele mai noue, provenite d'in fantana securu si credibile, sunt de natura impaciuitoria. Diurnalulu „Indépedance“ dã o espresione inca mai viua ingrigiriloru sale de eri. Acestu diurnalulu concede de altmintre, cã faimele de resboiu sunt cam esagerate, inse nu vede neci in situatiunea generale a Europei, neci in pregatirile de armare, cari se urmarescu cu atãt'a zelu, vre-o garantia pentru cuvintele pacifice a le lui Baroche. „Avenir National“ nu atribue neci o importantia acestui discursu dîcundu, cã singuru ministru de statu este indereptatitu a vorbi in numele guvernului inaintea camerei. — Ast'a este consecint'a constitutiunei francesci, care se concentreza de la alfa pana la omega in penson'a imperatului.

„Avenir National“ se pare a avè dreptu. Pana ce in alte tiere, prevediute cu constitutiuni parlamentarie, cabinetulu se formeza pre bazea vre-unui programu lamuritu si decisu, imperatulu francescu si-alege dupa vointi'a sa pre barbatii, cari i-pune in fruntea ramuriloru administratiunei, si, priu urmare, este forte naturale, cã in Franci'a lipsesce legatur'a ace'a strinsa, care unesce pre membrii cabinetelor d'in tierele constitutiunali si i-face ca unu corpu constatoriu d'in pârti omogene. D'acel potemu apoi intielege, cã in cabinetulu francescu, de câti-va ani, cele mai contrarie tendintie se lupta un'a contr'a altei-a. Cestiunea bataliei, care nu inceta de a agitã animele, inca se reduce acel. Scie adeca tota lumea, cã Rouher si Moustier se lupta, in cabinetulu de fatia, pentru manu-tienerea pazei, era Niel, ministru resbelului, si Rigault de Genouilly agiteza in favorea bataliei. Ceia-l-alti ministri, pentru ca sê nu se compromita, si ca cu ocaziunea data sê se pota alaturã la partit'a invingatoria, au o tîenuta neutrã, sub pretestu, cã portu-foiele lor nu sunt in legatura cu politic'a. In-su-si Magne, ministru financiiloru, nu s'a dechiaru u pana acum'a la care-va cestiune intr'unu modu decisu. Si apoi, a buna sema, nu e lucru indiferente pentru ministru financiiloru, a sel, cã fi-va ore batalia sêu pace? Tote aceste-a dovedescu in destulu, ce importantia pote avè discursulu lui Baroche, tîenutu in Rambouillet.

ITALIA. Despre turburãrile intemperate in Bologni'a serie „Riforma“ urmatoriele: „Mai este dîle se vorbiã, cã in 14 sêu 15 l. c., asiè dara tocmã pre candu treubiã platita darea de venitu, comerciantii de totu feliulu. dela celu d'antâiu pana la celu d'in urma, voru include boltele lor, si in fakta asiè se si intemp'ã in demaneti'a d'in 14 l. c. d'ntre tieranii de prin tîenutele invecinate, cari aduceãu oue si legumi in piatia, inca nu s'a infiniatu nici unulu. Cuestur'a citã pre mai multi vendiatori de vidualu si cercã cu amenintiãri a-i face sê-si deschida boltele, dara inzedaru. Pentru ca cetatea sê nu fia data prada fometi, politic'a deschise cu puterea câte-va bolte de ale cocatoriloru si macelariloru. Intr'acea se adunase priu piatie o multime de omeni, cari amenintiãu politic'a cu petre si se retraserã numai, dupa ce se recuira cavaleria in contra lor. La patru ore dupa ame-

dia-di politic'a investigã localulu diuariulu „l' Amico del Popolo“ si arestã pre directorulu foiei.“ D'intr'o epistola d'in 16 l. c. se vede, cã turburãrile se continua; stradele principali si piatiele sunt ocupate de militia.

TURCIA. Port'a intrebuintieza tote midiulocele pentru desvoltarea si completarea puterii sale armate. Aptivitatea, ce domnesce in arsenale, versatoriele si fabricele dle pusce d'in Constantinopole ne aduce aminte depregatirile, ce se faceãu nainte de resboiulu d'in Crimea. Se prevede, cã in ver'a viitoria Bulgari'a, Bosni'a si Ercegovin'a cu Muntenegru, precum si provincieles grecesce voru face incercarea estrema, de a-si eluptã independint'a. D'in muntii Libanonului in Asi'a inca se dau semne invederate despre erumperea unei insurectiuni, si asiè nu preste multu Turci'a va fi chiamata a-si aperiã victi'a; pana atunci se lupta cu reulu generalu, cu lips'a de bani. Baltazzi s'a intorsu d'in Parisu re infecta, si casrele statului sunt atãtu de gole, incãtu ministru de finantie e silitu a plati salariele oficialiloru cu marfe d'in oficiulu de vama. Solulu armatei, a carei statu efectivu acu-si se va urcã la 250,000 inca nu se pote licuidã; unic'a mantuire d'in calamitãtiele aceste-a se spereza de la imprumutulu, ce dora lu-va negociã Agathon Effendi in Parisu.

Varietati.

** (Marquisulu Pepoli) ambasadorulu italianu si-predede acreditiv'a Maiestatei Sale 17. l. c. in Bud'a. In onorea numelulu ambasadoru se dede in din'a ceea prandiu mare de curte, la care luara parte ministrii Transilvaniei cari se aflau aicia, si mai multi ministri unguresci.

** (Lotrii in vil'a ministrului de financia Lónyai.) In dîlele trecute au intratu nescelotrii in vil'a ministrului de financia, in bun'a sperantia, cã voru potè cascigã câti-va banisiori, inse noroculu nu li-au succesu, cã-ci nu aflara nici unu poturu, si asiè au fostu siliti a se rentornã, ducundu cu sine numai nescel obiecte de casa. Precum se aude capitanulu cetatei Bud'a i-ar' fi si prinsu.

** (Despre fondulu scolarulu provinciale) alu israelitoru s'a comunicatu in „Israel Kôzlöny“ urmatoriele date interesante: Capitalulu activu in finea anului 1866 se urcã la sum'a de 1,967,648 fl. si 51 1/2 cr., anume: in obligatiuni de imprumutu nationale 500,146 fl. 50 cr., obligatiuni de desarcinarea pamentului 148,837 fl. 50 cr., in sorti de statu 95,550 fl. in obligatiuni vechie cu sortire 91,171 fl. 50 cr., in oblig. mai noue 30,490 fl., in obligatiuni cercuscrite 571,310 fl., in sorti de statu d'in anulu 1861, 22,000; in obligatiuni de imprumutu d'in anulu 1861, 312,900 fl., in obligatiuni de imprumutu d'in anulu 1852, 67,935 fl., in litere pemnorali de a le institutulu de credetu funduaru 79,300 fl. per 6 prot. In capitale private date cu interusurie 23,000 fl., detto a 5% 9258 1/2 cr. asiderea 15,750 fl. fãra de cameta.

** (Destingeri.) Maiestatea Sa a donatu ministru presiedinte Juliu Andrassy, demnitatea de consiliariu intimu; acest'a inse nu e o destingere deosebita, ci numai consecint'a ordului „s. Stefanu“, basata pre statutele aceste-a decoratiuni; capetandu adeca ministru decoratiunea cea mare a lui s. Stefanu, a trebuitu sê urmeze si denumirea lui ca consiliariu intimu.

** (D'in Protocolulu sedintiei comitetului asoc. trans. romane.) D. presiedinte spre a dà impulsu la desvoltarea unei activitãti mai energice si mai latite in interesulu prosperarei materiale si morale a asociatiunei, aflã cu cale a propune inmultirea, resp. denumirea unoru colectori prin unele pârti.

Conclusu. Acest'a propunere primindu-se cu unanimitate d'in partea comitetului, pre langa vechii DD. colectori se denumescu inca urmatorii: a) pentru Abrudu Alecs. Amosu Tobiasiu, parochu si protopopu onorariu; b) pentru Belgradu Alecs. Tordosianu, parochu si administ. protopop., si Augustinu Papu, protopopu; c) pentru Bistrit'a Alecs. Silasi, protopopu; d) pentru Blasiu D. prof. Ioanu P. Moldovanu; e) pentru Brasiovu Ioanu Lengeru, prof.; f) pentru Campeni Mih. Andreic'a, proprietariu, si Ioane Patiti'a, protopopu; g) pentru Cetate-de-balta Ioanu Pinciu, presiedinte de sedria, si Ioanu Almasianu, protopopu; h) pentru Cernautiu Ioanu a lui Georgie Sber'a; i) pentru Ciacuiu mare Moise Branisce, ascultantu; k) pentru Clusiu Ioanu Pamfilie, protopopu; l) pentru Cohalnu Pavelu Banutiu, secret.; m) pentru Deva Georgie Ceacalanu, v. comite; n) pentru Gher'a Ioanu Muresianu, cancelistu; o) pentru Mediasiu Ioanu Popescu, administ. protopopescu; p) pentru Marmati'a Petru Mihali, asesoriu; q) pentru Muresiu-Osiorheiu Nicolae Gaetanu, asesoriu la tabl'a regia; r) pentru Nasandu Ioachim Muresianu, presiedinte de sedria; s) pentru Nochrichu Zach. Zacharia, practicantu; t) pentru Oradea-mare Iustinu Popu, prof., si Iosifu Romanu, advoc.; u) pentru Pest'a Vincentiu Babesiu, jud. la tabl'a septemv.; v) pentru Resinariu Bucuru Cioranu, proprietariu; x) pentru Sasu-Reginu Anan. Trombitasiu, propriet.; y) pentru Sasu-Sebesiu Ioanu Deacu, protopopu; z) pentru Secarambu Boniaminu Densiusianu, prot.; aa) pentru Saliste Dan. Neamtiu si Nicolae Racuciu, parochi; bb) pentru Sighisior'a Petru Decei, parochu r. cat.; cc) pentru Vien'a Dr. Greg. Silasi; dd) pentru Zlatn'a Ioanu Moldovanu si Ioanu Demianu, parochi; ee) pentru Bist'r'a Augusta Coltoru, parochu, si Dion-

siu Darabantu, not.; ff) pentru Offenbai'a Nicolae Fodoreanu, protopopu; gg) pentru Rosi'a de munte Simione Balintu, protopopu; hh) pentru Albacu Nicolae Ispasu, jude satescu si Candrea; ii) pentru Unedor'a Avramu Pacurariu, parochu; kk) pentru Sacele Irimie Verz'a si Radu Popea, parochi; ll) pentru Poian'a sarata Ioanu Baloiu, parochu. — Secretariulu se insarcineza a espedã susu numitoru noui denumiti colectori decretivele respective.

D. vicepresiedinte face propunerea, ca DD. colectori sê se provoce prin provocãri tiparite spre a raportã comitet. in fia-care anu despre activitatea desvoltata in interesulu asociatiunei, ca asiè comitetulu sê pota face unu raportu in ast'a privintia la adunarea generala viitoria.

Conclusu. Propunerea acest'a se primesce d'in partea comitetului si se redica la valoare de conclusu. Sibiu, in 17. Septembrie c. n. 1867. I. Hannia mp., vicepresiedinte. I. V. Rusu mp., secretariu II. alu asoc. „Trans.“

** (Cosiutu) Foiele d'in strainetate impartiesescu faim'a cã Cosiutu ar' fi provocatu pre emigrantii magiari, cari profeseza principiile lui, la o conferinti'a, ce se va tîenè in Turinu.

** (Cum sê scote draculu d'in omeni.) In o comuna de langa Constantiu s'a intemplat, cã unu calciunariu de acolo s'a dusu la preutul locale, cãru i a marturisit cã impartiesindu-se peccatosu cu trupulu lui Christosu s'a bagatu draculu in elu, preutul a surisu la marturisirea acest'a si-lu intrebã cã unde s'a asediatu in care parte a trupului? calciunariulu i spuse cã „in stomacu.“ Acum daca voiesci a scapã de ospele neplacutu — dîce preutul „du-te a casa si be vinaru pana te vei imbetã, draculu si-va stramatã locuint'a in capu si pre demaneti'a candu te vei tredã se va departã si de acolo. Calciunariulu inse nu se indestulicu medicin'a recumendata. Se intemplã, de veni altu preutu acolo. Calciunariulu se duse si la acest'a, cãru-i a asomonea i marturisit peccatulu, preutul nou inse nu a urmatu pre cealu d'antâiu, ci indata a adunatu totusatulu, si inaintea sateniloru intari si dinsulu, cã draculu intru adeveru e in calciunariu; i dedũ mai multe feliuri de oleiuri santite, cari omulu le beã cu mare pietate numai sê scape de necasu, inse in locu de a esã draculu, abiè de nu i-ã esitu sufletulu, cã-ci preste scurtu tempu lu-prinescu nescel junghiuri atãtu durerose in câtu erã aproape de morte, si numai deregatoriuulu cercuale care atunci sosi acolo i-a succesu a mantul viet'i a bietulu calciunariu prin antidoturi.

** (Afaceri de comunicatiune.) In „Sieb. Bl.“ cetimu urmatoriuulu comunicatu d'in Dev'a, 12 Aprile: Septeman'a trecuta au ajunsu antãiele transporte de lucratori straini practici pentru drumulu de feru, lini'a laterala Pischki-Petrosieni, la numeru preste 2000, intre cari se afla sculptori, zidari, lembari etc. Toti sunt de nationalitate Italiãni. In valea Jiului inca nu se potu incepe lucrãrile pentru tempestãtiele, ce domnescu si acum in acea parte; pana una alta lucratorii se voru aplecã la lini'a principala Dev'a — Alb'a Juli'a. Comerciulu pre lini'a intraga dela Aradu la Alb'a Juli'a va potè incepe celu mai târdiu in lun'a lui iuliu.

** (Honvedii d'in Logosiu.) Reuniunea honvediloru d'in Logosiu a tramesu lui Perzel o adresa, in care aproba procedur'a lui fatia cu comitetulu centralu alu honvediloru d'in Pest'a, si promite lui Perzel aderinti'a honvediloru d'in Logosiu si pre viitoriu. — Suntemu curiosi, ore nu figureza pre adres'a acest'a si suscrierea unui-a sêu altu-a d'ntre aceli nefericiti romani, cari in a. 1848 au fostu venati prin munti si paduri ca ferele selbatece. apoi legati cu manele in spate s'au escortatu la regimentele honvediloru spre a-si versã sãngole pentru fundarea unei Magiarie mari si tari dela Adri'a pana la marea negra, ca apoi bietii orfani a honvedulu romanu sê nu aiba nici capotãiu, spre care sê si-plece capulu. Curiositatea noastra e cu atãtu-a mai indreptãtita, fiindu cã d'in mai multe comune banatienne ne vinu sciri, cã notarii comunali, firesce magiari, sunt atãtu de marinimosi a oferi concursulu lor pentru a mediu-loci si pe sem'a honvediloru bucatia d'in „daru lu de 100,000 galbeni,“ cu cari s'au remuneratu honvedii d'in a. 1848. E usioru de priceputu in câtr'o tîenteza marinimositatea confratiloru nostri.

** (Capacitare unguresca.) Cã nu numai poporul magiaru, ci si intieleginti'a lui se precepe la brutalitãti, vomu dîcemu la capacitate cu bãt'a, — in privint'a acest'a ne dedum dovad'a nedisputabila redactorii foieru „Aradi Lapok“ si „Alfold“, cari in 15-a l. c., mergundu la teatrulu d'in Aradu incepura in antisiambru a se bate formaliter, dupa dîs'a re-manului, ca orbii. Luminatorii unguriloru se ostentira a se ma capaciti cu pumnii, si a nume, redactorulu foiei „Alfold“ recurse la altu mediu-locu de capacitate, si luã „bat'a“ la rondu sperandu cã dora in modulu acest'a i-va succede a convinge pre contrariulu sêu. Incercarea lui a si avutu resultatu, cã-ci tragundu-i un'a cu instrumentulu disu, in urm'a ponderosiloru argumente, contrariulu caduã la pamentu inundatu de sãnge. Numai mai departe!

** (Negrologu.) Morteã ne'ndurata a mai ruptu o floriceã de mare sperantia d'in cunun'a intielegintiei romane. — Ioanu Popu, profes. la gimnasiulu romanu d'in Blasiu, re-pausã in Domnulu la 11. aprile a. c. abiè in etate de 25 de ani lasandu in doliu pre iubit'a sa maica, veduva preutesa, si pre fratii sêi, cãror'a le erã tota mangaiarea. Fie-i tierfn'a usiora si memori'a binecuvantata!

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.